

Inleiding 50 jaar Nobelprijs economie

David Hollanders en Sander Onderstal

50 jaar geleden, in 1969, was Jan Tinbergen, samen met Ragnar Frisch, de eerste winnaar van de Nobelprijs economie. Naar aanleiding hiervan wordt er dit jaar een groot aantal activiteiten georganiseerd, die *ESB* op een rij heeft gezet op tinbergentoday.nl. Via dit themanummer draagt de redactie van *TPEdigitaal* haar steentje bij.

De Nobelprijs economie kent een opvallende geschiedenis. Het begon allemaal met het overlijden van Alfred Nobel –Zweed, chemicus, multimiljonair, kinderloos– in 1896. In zijn testament beschikte Nobel dat er een prijs ingesteld diende te worden aan “hen die in het afgelopen jaar aan de mensheid het grootste nut hebben verschaft”. De prijs werd Nobelprijs genoemd en in 1901 voor het eerst uitgereikt in vijf domeinen: geneeskunde, scheikunde, natuurkunde, literatuur en de vrede. Deze prijzen waren en zijn niet alleen lucratief –de winnaar ontvangt momenteel circa 1 miljoen euro–, maar zijn eerst en vooral de prestigieuze wetenschappelijke onderscheiding geworden.

In 1969 stelde de centrale bank van Zweden de *Prijs van de Zweedse Rijksbank voor economie, ter nagedachtenis aan Alfred Nobel* in. Dit moest het 300-jarig bestaan van de bank luister bijzetten. Naar verluidt stelde Peter Nobel, ver familielid van Alfred Nobel, echter dat het een ‘PR-coup’ betrof, bedoeld om winstmaximalisatie een respectabel voorkomen te geven. Wat daarvan ook zij, ook sociologen en politicologen plegen er weleens op te wijzen dat deze ‘Nobelprijs voor economie’ genoemde onderscheiding feitelijk geen Nobelprijs is. Dat is juist, maar dat maakt de prijs niet minder interessant.

De lijst van 81 economen die zich Nobelprijswinnaar mogen noemen is veelzijdig en lang. De lijst wordt gedomineerd door Amerikaanse en/of in de VS werkende wetenschappers. Eén Nederlander (Jan Tinbergen), één tot Amerikaan genaturaliseerde Nederlander (Tjalling Koopmans), één Aziat (Amartya Sen) en één vrouw (Elinor Ostrom) vielen de hoogste economeneer te beurt. Wat van die verdeling ook zij, wij vinden de inhoud het interessantst.

Dit themanummer bundelt een aantal korte artikelen, elk over een vakgebied binnen de economische wetenschap. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de auteurs en het vakgebied dat ze bestrijken. In de artikelen stellen zij de volgende vragen aan de orde:

1. Wat zijn de belangrijkste bijdragen van de Nobelprijswinnaars in het vakgebied aan de economische wetenschap?
2. Welke aandachtsvelden in het vakgebied achten de auteurs Nobelprijswaardig?
3. In hoeverre zijn de methodes/inzichten doorgesijpeld in het beleid?

De kers op de verjaardagstaart is de ode van Maarten van 't Riet aan het werk van Nobelprijswinnaar Sir James A. Mirrlees, die overleed op 29 augustus 2018.

Auteur(s)	Vakgebied
Arthur van Soest, Jaap Abbring en Peter Boswijk	Econometrie
Gerdien Meijerink	Groei en ontwikkeling
Bas van Groezen en Louis Raes	Macro-economie
Steven Brakman, Tristan Kohl en Harry Garretsen	Internationale handel
Jean-Jacques Herings	Algemene-evenwichtstheorie
Pieter Gautier	Marktimperfecties
Eric van Damme	Speltheorie
Sander Onderstal	Mechanism design
Arthur Schram en Joël van der Weele	Gedrags- en experimentele economie
Arnoud Boot	Corporate finance en financiële markten
Martin Fase	Monetair beleid

Auteurs

David Hollanders (e-mail: D.A.Hollanders@uva.nl) is docent Europese economie aan de Universiteit van Amsterdam

Sander Onderstal (e-mail: Onderstal@uva.nl) is hoogleraar *Strategy & Markets* aan de Universiteit van Amsterdam.